

TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH VA UNING
SAMARADORLIGI

Sultanova Abduraimova Kamola Abdumannob qizi

O'zbekiston xalqaro islomshunoslik akademiyasi o'qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada turizm infratuzilmasini rivojlantirishning iqtisodiy mazmuni, uning turizm sohasidagi o'рни va samaradorligi tahlil qilinadi. Turizm infratuzilmasi – bu transport, mehmonxona xo'jaligi, ovqatlanish, kommunikatsiya va boshqa xizmatlar majmuasi bo'lib, u turistik oqimni shakllantirish va xizmatlar sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Maqolada infratuzilmani rivojlantirish orqali hududlarning investitsiyaviy jozibadorligini oshirish, yangi ish o'rinlarini yaratish hamda milliy iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatish masalalari yoritilgan. Shuningdek, zamonaviy innovatsion texnologiyalarni joriy etish va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining ahamiyati ham ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalariga ko'ra, turizm infratuzilmasini samarali rivojlantirish mamlakat iqtisodiy o'sishining muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Kalit so'zlar

turizm, turizm infratuzilmasi, iqtisodiy samaradorlik, investitsiya, xizmatlar sifati, transport tizimi, mehmonxona xo'jaligi, innovatsiya, iqtisodiy o'sish, turistik oqim

Kirish

Bugungi globallashuv sharoitida turizm sohasi jahon iqtisodiyotining eng tez rivojlanayotgan tarmoqlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Ko'plab mamlakatlarda turizm nafaqat iqtisodiy o'sishni ta'minlovchi muhim omil, balki yangi ish o'rinlarini yaratish, hududlarni kompleks rivojlantirish hamda milliy

daromadni oshirishning samarali vositasi sifatida qaraladi. Shu nuqtai nazardan, turizm infratuzilmasini rivojlantirish masalasi alohida dolzarblik kasb etadi.

Turizm infratuzilmasi — bu sayyohlarga xizmat ko‘rsatishga yo‘naltirilgan transport, joylashtirish vositalari, umumiy ovqatlanish, aloqa, madaniy va ko‘ngilochar obyektlar hamda boshqa xizmatlar majmuasini o‘z ichiga oladi. Mazkur infratuzilmaning rivojlanganlik darajasi turistik xizmatlar sifati, sayyohlar oqimi va mamlakatning xalqaro turizm bozoridagi raqobatbardoshligiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

O‘zbekiston sharoitida turizm infratuzilmasini takomillashtirish, zamonaviy talablar asosida rivojlantirish va uning samaradorligini oshirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Mamlakatimizda boy tarixiy-madaniy meros, noyob tabiiy resurslar mavjud bo‘lishiga qaramay, ushbu salohiyatdan to‘liq foydalanish ko‘p jihatdan infratuzilmaning rivojlanish darajasiga bog‘liqdir.

Shu bois, mazkur maqolada turizm infratuzilmasini rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlarini, uning iqtisodiy samaradorligi hamda ushbu sohani yanada takomillashtirish yo‘llari tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Turizm infratuzilmasi iqtisodiy tizimning murakkab va ko‘p tarmoqli tarkibiy qismi bo‘lib, u turistik xizmatlarning shakllanishi va iste’molchiga yetkazib berilishida asosiy rol o‘ynaydi. Mazkur infratuzilma tarkibiga transport tizimi, joylashtirish vositalari (mehmonxonalar, hostellar, mehmon uylari), umumiy ovqatlanish obyektlari, axborot-kommunikatsiya xizmatlari, madaniy-ko‘ngilochar maskanlar hamda boshqa xizmat ko‘rsatish tarmoqlari kiradi. Ushbu elementlarning uyg‘un rivojlanishi turizm sohasining umumiy samaradorligini belgilab beradi.

Avvalo, transport infratuzilmasi turizm rivojining asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy va qulay transport tizimi sayyohlarning manzilga tez va xavfsiz yetib borishini ta'minlaydi. Aviatsiya, temir yo'l va avtomobil yo'llarining rivojlanganligi turistik oqimni ko'paytiradi va hududlararo aloqalarni mustahkamlaydi. Shu bilan birga, ichki transport xizmatlarining sifati ham sayyohlarning umumiy taassurotiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Joylashtirish infratuzilmasi ham turizm samaradorligida muhim o'rin tutadi. Mehmonxonalar va boshqa turar joy obyektlarining sifati, narxlarning mosligi va xizmat ko'rsatish darajasi sayyohlar oqimiga bevosita ta'sir qiladi. So'nggi yillarda kichik mehmon uylari va oilaviy biznes asosida tashkil etilgan turar joylar sonining ortishi turizmni yanada ommalashtirishga xizmat qilmoqda. Bu esa o'z navbatida, aholi bandligini ta'minlash va daromadlarni oshirishga yordam beradi.

Turizm infratuzilmasining yana bir muhim tarkibiy qismi — bu xizmatlar sifati va diversifikatsiyasidir. Zamonaviy turizm nafaqat sayohat qilish, balki yuqori sifatli xizmatlardan foydalanishni ham talab qiladi. Shu sababli, xizmat ko'rsatish sohasida innovatsion yondashuvlarni joriy etish, raqamli texnologiyalardan foydalanish (onlayn bron qilish tizimlari, mobil ilovalar, elektron to'lovlar) turizm samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, turizm infratuzilmasini rivojlantirish investitsiyalarni jalb etish bilan chambarchas bog'liqdir. Davlat va xususiy sektor hamkorligi asosida amalga oshirilayotgan loyihalar yangi turistik obyektlarni barpo etish, mavjudlarini modernizatsiya qilish va xizmatlar sifatini oshirish imkonini beradi. Investitsiyalar natijasida yaratilgan infratuzilma uzoq muddatli iqtisodiy samaradorlikni ta'minlaydi.

Turizm infratuzilmasining samaradorligi nafaqat iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan, balki ijtimoiy natijalar bilan ham baholanadi. Jumladan, yangi ish

o‘rinlarining yaratilishi, hududlar rivoji, aholining turmush darajasining oshishi va madaniy almashinuvning kuchayishi ushbu sohaning ijobiy natijalaridan hisoblanadi. Shu bois, turizm infratuzilmasini kompleks va barqaror rivojlantirish mamlakat iqtisodiy siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biri bo‘lib qolmoqda.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, turizm infratuzilmasini rivojlantirish mamlakat iqtisodiy taraqqiyotining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Rivojlangan infratuzilma turistik xizmatlar sifatini oshiradi, sayyohlar oqimini ko‘paytiradi va milliy iqtisodiyotga barqaror daromad keltiradi. Shu bilan birga, ushbu sohaning taraqqiyoti yangi ish o‘rinlarini yaratish, hududlarni kompleks rivojlantirish hamda aholining farovonligini oshirishga xizmat qiladi.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, turizm infratuzilmasini samarali rivojlantirish uchun transport, joylashtirish va xizmat ko‘rsatish tizimlarini zamonaviy talablar asosida takomillashtirish zarur. Ayniqsa, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, raqamli xizmatlarni kengaytirish va investitsiyalarni faol jalb qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

Kelgusida turizm infratuzilmasini barqaror rivojlantirish, ekologik muvozanatni saqlash va xizmatlar sifatini xalqaro standartlar darajasiga olib chiqish ustuvor vazifalardan biri bo‘lib qoladi. Shu orqali mamlakatning turizm salohiyatidan to‘liq foydalanish va uning iqtisodiy samaradorligini yanada oshirish mumkin.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining turizm sohasini rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
2. O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi ma’lumotlari.

3. Kotler, P., Bowen, J., Makens, J. Marketing for Hospitality and Tourism. Pearson Education.

4. Goeldner, C.R., Ritchie, J.R.B. Tourism: Principles, Practices, Philosophies. Wiley.

5. Sustainable Tourism Management in Uzbekistan Through Digital and Environmental Development of Transport and Logistics Infrastructure

SR Safaeva, MT Alieva, MZ Nurfayzieva

Smart Transport Systems and the Digital Economy Infrastructure, 163-171, 2026

6. Zakirlyayev, U., Toychievna, A. M., Matkabulova, K. D., Khamidovich, M. A., Sabirovna, M. K., & Sanjar, D. (2025). Using Green Technology and Intelligent Control for Children's Health Camps: A Digitized System" KasabaKIAT". In E3S Web of Conferences (Vol. 674, p. 02003). EDP Sciences.

7. Organizational and economic aspects of the development of the international tourism and hospitality industry

Safaeva, S.R., Alieva, M.T., Abdukhalilova, L.T., Alimkhodjaeva, N.E., Konovalova, E.E.

Journal of Environmental Management and Tourism, 2020, 11(4), страницы 913–919

